



Pohjois-Savon alueen pelastustoimen kuuleminen

Itä-Suomen aluehallintovirasto on lähettänyt Pohjois-Savon alueen pelastustoimelle kuulemiskirjeen 16.4.2021 (ISAVI/2406/2021) Pohjois-Savon pelastustoimen palvelutason huomattavien epäkohtien korjaamiseksi Vuorelassa, Toivalassa ja Sorsasalossa.

Itä-Suomen AVI:n tekemän selvityksen mukaan kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavutti toimintavalmiusajan tavoitteen 19 % tehtävistä ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tavoite tavoitettiin 22 % tehtävistä, kun vähimmäistavoitteena on vähintään 50 % tehtävistä (IS-AVI:n tauluko kiireellisistä tehtävistä alla).

		Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Vuosi	Tehtävien lukumäärä	Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
2017	19	19	2	17	11	11:45	9	1	8	11	16:10
2018	14	14	3	11	21	10:54	6	1	5	17	14:38
2019	23	23	5	18	22	11:42	11	3	8	27	14:39
2020	12	12	4	8	33	11:45	6	3	3	50	13:59
2021	4	4	0	4	0	11:36	4	0	4	0	15:36
Yhteensä	72	72	14	58	19	11:35	36	8	28	22	15:24

Lisäksi Itä-Suomen AVI tuo esille, että Aluehallintoviraston tekemillä valvontakäynneillä 10.4.2018 ja 21.10.2019 Vuorelan ja Toivalan alueen palvelutason epäkohdat ovat olleet keskustelussa ja että palvelutasopäätöksissä vuosille 2020 – 2023 sekä 2021 – 2023 tuodaan esille Vuorelan ja Toivalan alueella olevat palvelutason puutteet. Itä-Suomen AVI nostaa myös esiin jo toteutettuja toimenpiteitä, joita on mm mainittu Palvelutasopäätöksen 2021 – 2023 kehittämissuunnitelmassa ja aiemmissa AVI:n raportoinneissa, ja toteaa että ”niiden ei voi olettaa sellaisenaan parantavan vuonna 2021 Vuorelan, Toivalan ja Sorsalon alueen palvelutasoa siten, että merkittävä epäkohta poistuisi.”



18.05.2021

Pohjois-Savon kuntien, sekä Itä-Suomen AVI:n hyväksymän palvelutasopäätöksen 2021-2023 mukaan, Vuorelan ja Toivalan alueen epäkohtien osalta kehityssuunnitelmassa seurataan alueen riskiruutujen toimintavalmiusaikojen muutosta. Mikäli oleellista palvelutasopäätöskauden aikana ei muutosta synny toimintavalmiusaikojen parantumiseksi, käynnistetään tarveselvitys mahdollisen uuden pelastusaseman rakentamista.

Palvelutasopäätöstä 2021-2023 laadittaessa Itä-Suomen AVI on erityisesti painottanut riskiruutukohtaista tarkastelua.

Vastine

Pohjois-Savon alueen pelastustoimi ei kiistä, että Vuorela-Toivala alueen edellä mainittujen riskiruutujen asetettu toimintavalmiusajan tavoite toteutuisi täysin.

Pohjois-Savon alueen pelastustoimi, ja edelleen Pohjois-Savon pelastuslaitos, on seurannut alueen tehtävämäärän ja toimintavalmiusajan kehitystä ja mahdollista riskipotentiaalin kasvua alueella, sekä suorittanut toimenpiteitä toimintavalmiuden parantamiseksi alueella. Pohjois-Savon pelastuslaitos, ja edelleen Pohjois-Savon alueen pelastustoimi, seuraa Vuorela-Toivala aluetta riskiruutukohtaisesti, ja tuo esille kohteliaasti seuraavaa:

1) Vuorela-Toivala -alue

Toivala-Vuorelan taajama-alue sijaitsee [Siilinjärven](#) eteläosassa, mutta pieni osa sen asukkaista asuu myös [Kuopion](#) puolella. Taajama koostuu kahdesta osasta: [valtatien 5](#) itäpuolella sijaitsevasta [Toivalasta](#) ja länsipuolella olevasta [Vuorelasta](#).

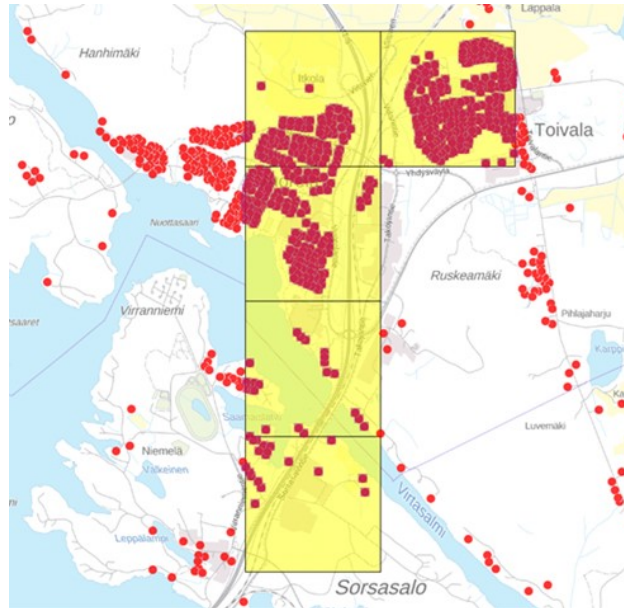
Vuoden 2018 lopussa Toivala-Vuorelassa asui Tilastokeskuksen taajama-alue-rajauksen mukaan yhteensä 5 705 henkilöä. Itä-Suomen AVI:n osoittamassa viiden 2-riskiruudun alueella asuu väestötietojärjestelmän vuoden 2019 tietojen mukaan yhteensä 3350 ihmistä (kuva 1), jossa asutus painottuu kolmeen riskiruutuun (259676, 259677, 259001, kuvassa kolme ylintä ruutua).

Kuvassa 2 näkyvät alueen kaikki riskiruudut ja niiden numerot. Kuvaan 2 on myös paikannettu alueella tapahtuneet liikenneonnettomuudet 2017-2021.



18.05.2021

35 §



Kuva 1: Vuorela-Toivala asuinalueet ja Itä-Suomen AVIn määrittämät riskiruudut



Kuva 2: Vuorela-Toivala alueen riskiruudut, ja niiden numerot sekä ruutuihin paikannetut liikenneonnettomuudet 2017-2021

2) Vuorela-Toivala -alueen tarkasteltavien riskiruutujen tehtävyyt

Palvelutasopäätöstä 2021-2023 laadittaessa Itä-Suomen AVI on painottanut riskiruutukohtaista tarkastelua, mutta itse tuo esille ainoastaan alueen viiden ruudun yhteenlasketut tehtävämäärät.



18.05.2021

35 §

Itä-Suomen AVI ei myöskään tarkastele tehtävämääriä muulla tavoin kuin pelkän Pronto-tietojärjestelmään kirjatun kiireellisyysluokan mukaan.

Prontosta poimitut kyseisten riskiruutujen kiireellisiksi kirjatut tehtävät riskiruuduittain tehtävätyyppien mukaan ovat:

Pohjois-Savon pelastuslaitos
Tiitta Paavo/23.4.2021

Pelastustoimen tehtävät vuosittain

Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Rakennuspallo	0	0	1	0	0	1
Liikenneonnettomuus	1	1	1	1	0	4
Häkeeseen liitetyn paloilmoinnin tarkastustehtävä	1	2	1	0	0	4
Yhteensä	2	3	3	1	0	9

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2021, 2020, 2019, 2018, 2017

Tehtävän resurssiluokka = Kiireellinen (2017-2019) , A-B kiireellinen (2020-2021)

Ruuduntunniste (ID-nro): 257651 - 257651

Pelastustoimen alue = Pohjois-Savo

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet

Onnettomuusselosteiden liitteet (yt-selosteet) = Ei

Selosteiden vanhat versiot = Ei



18.05.2021

35 §

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Tiitta Paavo/23.4.2021

Pelastustoimen tehtävät vuosittain

Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Rakennuspalovaara	2	0	0	0	0	2
Muu tulipalo	1	0	0	0	0	1
Liikennevälinepalo	0	0	0	1	0	1
Liikenneonnettomuus	0	1	3	1	0	5
Öljyvahinko	1	0	0	0	0	1
Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä	1	1	0	1	0	3
Muun paloilmoittimen tai Ensivastetehtävä	0	0	2	1	0	3
Avunantotehtävä	0	0	0	1	0	1
Muu tarkastustehtävä	1	1	3	0	0	5
Vahingontorjuntatehtävä	1	0	0	0	0	1
Yhteensä	7	3	8	6	0	24

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2021, 2020, 2019, 2018, 2017

Tehtävän resurssiluokka = Kiireellinen (2017-2019) , A-B kiireellinen (2020-2021)

Ruuduntunniste (ID-nro): 258326 - 258326

Pelastustoimen alue = Pohjois-Savo

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomusselosteet

Onnettomusselosteiden liitteet (yt-selosteet) = Ei

Selosteiden vanhat versiot = Ei



18.05.2021

35 §

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Tiitta Paavo/23.4.2021

Pelastustoimen tehtävät vuosittain

Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Rakennuspalo	0	0	1	0	0	1
Maastopalo	0	0	0	1	0	1
Muu tulipalo	0	0	0	1	0	1
Liikenneonnettomuus	2	0	0	1	2	5
Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä	0	2	1	0	0	3
Muun paloilmoittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä	0	0	1	0	0	1
Muu tarkastustehtävä	3	2	0	0	0	5
Avunantotehtävä	0	0	0	1	0	1
Ihmisen pelastaminen	0	1	0	0	0	1
Yhteensä	5	5	3	4	2	19

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2021, 2020, 2019, 2018, 2017

Tehtävän resurssiluokka = Kiireellinen (2017-2019) , A-B kiireellinen (2020-2021)

Ruuduntunniste (ID-nro): 259001 - 259001

Pelastustoimen alue = Pohjois-Savo

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet

Onnettomuusselosteiden liitteet (yt-selosteet) = Ei

Selosteiden vanhat versiot = Ei

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Tiitta Paavo/23.4.2021

Pelastustoimen tehtävät vuosittain

Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Liikennevälinepalo	0	1	0	0	0	1
Liikenneonnettomuus	3	2	4	1	2	12
Avunantotehtävä	0	0	0	1	0	1
Muu tarkastustehtävä	0	0	1	0	0	1
Ensivastetehtävä	0	1	0	0	0	1
Yhteensä	3	4	5	2	2	16

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2021, 2020, 2019, 2018, 2017

Tehtävän resurssiluokka = Kiireellinen (2017-2019) , A-B kiireellinen (2020-2021)

Ruuduntunniste (ID-nro): 259676 - 259676

Pelastustoimen alue = Pohjois-Savo

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet

Onnettomuusselosteiden liitteet (yt-selosteet) = Ei

Selosteiden vanhat versiot = Ei

Selosteiden vanhat versiot = Ei



18.05.2021

35 §

Pohjois-Savon pelastuslaitos
Tiitta Paavo/23.4.2021

Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	Pelastustoimen tehtävät vuosittain					Yhteensä
	2017	2018	2019	2020	2021	
Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä	0	0	3	0	0	3
Muun paloilmoittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä	2	0	0	0	0	2
Ihmisen pelastaminen	0	0	1	0	0	1
Yhteensä	2	0	4	0	0	6

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2021, 2020, 2019, 2018, 2017

Tehtävän resurssiluokka = Kiireellinen (2017-2019) , A-B kiireellinen (2020-2021)

Ruuduntunniste (ID-nro): 259677 - 259677

Pelastustoimen alue = Pohjois-Savo

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet

Onnettomuusselosteiden liitteet (yt-selosteet) = Ei

Selosteiden vanhat versiot = Ei

Riskiruutukohtaisesta tarkastelusta Pohjois-Savon pelastustoimi nostaa esiin seuraavaa:

- Vuorela-Toivala alueen tehtävistä pääosa on liikenneonnettomuuksia
- Alueella on tapahtunut 2017-4/2021 kaksi rakennuspaloa ja kaksi rakennuspalovaaraa eri riskiruuduissa.
- Kiireellisten tehtävien määrä on pienentynyt kaikissa riskiruuduissa. Ruuduissa 259677 ei ole tapahtunut 2020-2021 yhtään kiireellistä tehtävää, ja ruuduissa 257651 yksi. Muissa ruuduissa vuosittainen vaihteluväli 2020-2021 on 2-6 tehtävää/ruutu/vuosi, ja koko tarkastelujaksolta 2017- 2021 0-8 tehtävää/ruutu/vuosi.
- Tehtävätyypeittäin tarkasteluna ruuduissa on tehtäviä, jotka eivät ole riskiruutuja määrittäviä tehtäviä, tai kiireellisiä tehtäviä
- Tehtävien tilastollisessa tarkastelussa on otettava huomioon ERICA-hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönotto vuoden 2019 alussa. Pelastustoimen tehtävänkäsittelyohje uusiutui samalla, mikä näkyy tiettyjen tehtävälajien tehtävämäärissä, hälyttämiskynnyksessä ja kiireellisyysluokituksissa.
- Pohjois-Savon pelastuslaitoksella on ollut Prontossa kiireellisyysluokan kirjausvirheitä onnettomuusselosteita täytettäessä. Pelastuslaitos on esimiehille annetuissa ohjeistuksessaan puuttanut asiaan korjaamiseksi, ja tilanne on parantunut.



18.05.2021

- Kun tarkastellaan kyseisen alueen liikenneonnettomuuksia, todetaan että ne jakautuvat sekä kunnan katuverkoston alueella että ELY-keskuksen tieverkoston alueella. Siilinjärven kunta on parantamassa alueen katuverkostoa, kun alueen kaavoitus ja alueelle kaavailtu lisärakentaminen etenee (kuva alla). Pelastustoimen kumppanuusverkoston tekemissä tarkastelussa katuverkostolla, matalien nopeusrajoitusalueilla tapahtuvien liikenneonnettomuuksien määrä ei ole kriittinen tarkastelukohde. Toimintaperiaate on mainittu Pohjois-Savon pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä, jonka Itä-Suomen AVi on hyväksynyt 2021, ja näiltä osin ilman huomautuksia.
- Niissä 2-riskiruuduissa, joihin asutus keskittyy, on tapahtunut vähän riskiruutuja määrittäviä tehtäviä. Asutus ulottuu myös 2- riskiruutujen ulkopuolelle muodostaen 3-tason riskiruutuja, vaikka asuinalue on samanlainen kuin viereinen 2-tason riskiruudun asuinalue. Tämä kuvastaa tarkasteltavan riskiruudun suuresta pinta-alasta johtuvaa vaikutusta: neliökilometrin alue on niin suuri, että osittain alueella oleva asutuskeskittymä ei nosta kriteerejä niin että riskialuetta muodostuisi (esim ruudut 279675 ja 279676).
- Pohjois-Savon pelastuslaitos on toteuttanut 2018 Itä-Suomen AVi:lle annetussa selvityksessä esitetyt toimenpiteet, jotka pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan ovat vaikuttaneet Vuortela-Toivala alueen saavutettavuuteen. Myös moottoritien siltaremontit ovat vaikuttaneet ajoaikaa. Toiminta-aikavaateen ylitys ei ole keskimäärin suuri, joten lähtö- ja ajoaikoja nopeuttamalla saadaan parannusta asiaan. Pelastuslaitos huomauttaa myös, että Pronto-tietojärjestelmään kirjautuvat lähtö- ja perilläoloajat eivät välttämättä kirjaudu minuuttilleen oikein.

3) Toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen tarkoituksena on ohjata pelastustoimen suunnittelua ja järjestämistä. Ohjetta voidaan käyttää myös pelastustoiminnan kokonaistehokkuuden arvioinnissa. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen tavoitteena on auttaa suunnittelemaan pelastuslaitoksen tarjoama pelastustoiminnan palvelutaso, joka vahvistetaan palvelutasopäätöksessä. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012 korvaa sisäasiainministeriön toimintavalmiusohjeen (A:71_13.6.2003).

Riskiluokkien määrittämisperusteena käytetään VTT tutkimushankkeessa määritettyä regressiomallia. Regressiomallin selittäjinä ovat asukasluku, kerrosala ja niiden yhteisvaikutus. Regressiomalli on kehitetty toteutuneiden rakennuspalojen perusteella.

Mallin avulla ennustetaan riskitaso kullekin 1 km x 1km ruudulle.

I Riskiluokka Riskitaso > 1

II Riskiluokka 0,25 < Riskitaso < 1

III Riskiluokka 0,1 < Riskitaso < 0,25

IV Riskiluokka Riskitaso < 0,1

Riskiluokan määrittävillä onnettomuuksilla tarkoitetaan rakennuspaloja ja -vaaroja, liikennevälinepaloja, muita tulipaloja, liikenneonnettomuuksia,



18.05.2021

sortumia/sortumavaaroja, räjähdyksiä/räjähdysvaaroja, vaarallisten aineiden onnettomuuksia ja kiireelliseksi luokiteltuja ihmisen pelastamistehtäviä.

Riskitason tarkoituksena on osoittaa, missä ruuduissa A- ja B-kiireellisyysluokan pelastustoimintaa edellyttäviä onnettomuuksia tapahtuu kaikkein todennäköisimmin.

Tarkasteluissa on eroteltava, mitä tarkoittaa riskitaso (regressiolukuarvo) ja mitä tarkoittaa riskitasoon perustuva riskiruutujen (riskiluokat 1-4) valinta.

Pelastustoimen toimintavalmiusohjeiden jatkumossa A:42 (1995) >> A:71 (2003) >> Toimintavalmiuden suunnitteluohje (TVA) 2012 leimaa antavaa on ollut se, että ruutujen kriteerit (eli millä kriteereillä riskiluokat 1-4 muodostuvat), perustuvat siihen, että lopputulema edellisten toimintavalmiusohjeiden suhteen (eli edellisiin riskiruutujen sijaintiin kartalla) ovat suunnilleen saman kaltaisia, ja riskiruutujen tavoiteajat (6 min, 10 min ja 20 min) ovat 90-luvulta asti pysyneet samoina.

TVA2012 riskiluokat (1 km x 1 km ruutujen regressioluvun rajat eli riskitasot) on kokeellisesti katsottu A:71 1-riskialueiden mukaan siten, että riskialueet 2012 suunnilleen osuvat A:71 kanssa päällekkäin. A:71 (250 m x 250 m) ruudut ja niiden kriteerit (asukasluku, rakennettu pinta-ala ja tieliikenneonnettomuudet) on tarkasteltu yhtä lailla kokeellisilla alueilla siten, että asemaverkoston runko säilyy suunnilleen kuntapohjaisina pelastusasemaverkostoina.

Kullakin aikakaudella on tarkasteltu tehtävien osumista ruutuihin, sillä tiedolla ja tarkkuudella kun ollut käytettävissä.

Toimintavalmiusohje korostaa riskien arvioimista ja onnettomuuksien ehkäisyä. Onnettomuusriskin arvioinnin perusteella valitaan riskienhallintakeinot, joita ovat ensisijaisesti riskin poistaminen, riskin pienentäminen tai onnettomuuksien seurausvaikutusten pienentäminen. Riskikohteissa onnettomuuksien omatoiminen ehkäiseminen ja valvonta sekä vahinkojen rajoittaminen ovat keskeisiä toimenpiteitä. Riskin hallitseminen on tarkoituksenmukaista suunnitella siten, että myös riskikohteissa palvelutasopäätöksen mukaisella pelastustoiminnan toimintavalmiudella kyetään tilanne saamaan hallintaan. Onnettomuuksien estämiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi tehdyt ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja omatoiminen varautuminen ovat keskeisiä. (Toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012 s. 8). Jos uhkissa tai onnettomuuksien määrässä tapahtuu merkittävä lisääntyminen ja onnettomuuksien syyt osoittavat puutteita turvallisuusjärjestelyissä tai systemaattisen virheen ihmisten käyttäytymisessä, on asia pyrittävä korjaamaan ensisijaisesti onnettomuuksia ehkäisevillä toimenpiteillä. Jos onnettomuuksia ehkäisevä toiminta ei ole mahdollista, on parannettava pelastustoimen toimintavalmiutta (Toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012 s. 9).

Toimintavalmiusohjeessa mainitut toimintavalmiusajat ovat suunnittelun perusteena ja niiden toteutumista seurataan tilastojen avulla. Samanaikaiset onnettomuudet, äärimmäiset sääolot tms. voivat kuitenkin aiheuttaa tilanteita, jolloin edellä mainittuja aikoja ei tavoiteta.

3.1 Regressioanalyysi



18.05.2021

Toimintavalmiusohjeessa 2012:ssa korostuva regressioanalyysi perustuu tutkimukseen K.Tillander, A. Matala, S.Hostikka, P.Tiittanen, E.Kokki ja O.Taskinen ”Pelastustoimen riskianalyysimallien kehittäminen”, joka on julkaistu VTT tiedotteena 2530 vuonna 2010. Tutkimuksessa pyrittiin luomaan menetelmiä, joiden avulla onnettomuustiheys pystyttäisiin ennustamaan entistä luotettavammin riskiruutuaineiston muuttujia apuna käyttäen. Lisäksi hankkeessa tehtiin suppea yhteenveto vuosina 2005-2008 toteutuneista onnettomuustiheyksistä eri riskialueilla.

Toimintavalmiusohjeeseen valittu yksinkertainen regressiomalli oli eri lähestymistavoista lupaavin ja helppokäyttöinen. Regressiomallin selittäjinä ovat asukasluku, kerrosala ja niiden yhteisvaikutus. Regressiomalli on kehitetty toteutuneiden rakennuspalojen perusteella.

Rakennuspalomalli on kehitetty koko maalle ruutukoossa 1 km x 1 km, koska 250 m x 250 m mallinnus osoittautui ongelmalliseksi. Mallinnustyössä on tiedostettu, että mallinuksissa on puutteita. Tutkimushankkeessa uudet mallit luotiin käyttäen onnettomuusaineistoa vuosilta 2005-2007, ja seurattu, kuinka hyvin esitetyt mallit pystyivät ennustamaan vuonna 2008 tapahtuneita onnettomuuksia. Lisäksi hankkeessa tehtiin koko maan kiireellisten onnettomuuksien määrät eri riskiruuduissa. Tarkastelu on tehty valituille seitsemälle isommalle alueelle.

Tutkimushankeen johtopäätöksiä (VTT tiedotteita 2530, 2010 s 52:)

- yksinkertaisella regressioanalyysillä voidaan yhdistää ruuduissa havaitut onnettomuusmäärät selittävien muuttujien arvoihin ja laatia ruutukohtaisia ennusteita
- eräs rajoite on, että malli olettaa 2008 onnettomuusmäärän vastaavan vuosien 2005-2007 keskimääräistä tasoa, mikä ei kuitenkaan pidä paikkaansa sillä vuonna 2008 oli selvästi enemmän tehtäviä kuin kolmena aiempina vuonna
- ennustevirheiden tarkastelu osoitti, että asukasluvun ja kerrosalaan yhteys onnettomuusmääriin ei ole yksiselitteinen, ja mallin todellisesta ennustuskyvystä on vaikea sanoa mitään varmaa, koska tarkastelu ensinnäkin on tehty vain vuoden 2008 aineistolla, ja jo pelkkä satunnaisvaihtelu vaikeuttaa johtopäätösten tekoa.
- mallin rakentamiseen on käytetty vuoden 2005 asukasluku- ja kerrosalatietoja.
- aluekohtaiset erot mallin sopivuudessa ja ennustekyvyyssä olivat suuret. Tutkimusryhmä itse tuo esiin, että mallia olisi selvästi parannettava ennen sen laajempaa soveltamista, ja ”selittämätöntä vaihtelua on vielä paljon, eikä malli todellakaan ennusta kaikkien ruutujen onnettomuusmääriä oikein. Miettimisen arvoista olisi lopulta myös se, miten mallia kohdennettaisiin siten, että se hyödyttäisi pelastustoimen suunnittelua parhaiten”.

4) Vertailu muihin pelastuslaitoksiin

Itä-Suomen AVI on tarkastelussaan keskittynyt Pohjois-Savon viiteen 2-tason riskiruutuun ehdottomana 10 minuutin toiminta-aikavaatimuksena 1. yksikön osalta, tarkastellen kaikkia tehtävätyyppejä riskiluokkaa määrittävistä onnettomuustyypeistä riippumatta.

Näissä 2-tason riskiruuduissa tehtävämäärä on pieni ja alueen asukaspoija on pieni, ja tehtävien määrät keskittyvät kolmeen ruutuun. Toiminta-aika pelastustoimelle tilanteen parantamiseksi on annettu vajaa vuosi.



18.05.2021

Etelä-Suomen aluehallintavirasto puolestaan on antanut päätöksen 21.4. 2021 (ESAVI/29014/05.09.01/2020) koskien Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen toimintavalmiusaikojen toteutumisesta nk. ongelmaruuduista. Lähtökohtaisesti Keski-Uudellamaalla on tarkasteltu niitä 1-tason riskiruutuja, joissa vuosina 2017-2019 tapahtui vähintään 10 kiireellistä pelastustehtävää vuodessa. Näitä ruutuja oli 69, joista 46 ruudussa ensimmäisen yksikön toiminta-aikatavoite jäi toteutumatta. Näistä 1-tason riskiruuduista on otettu erikseen tarkasteluun ne 1-riskiruudut, joissa on tarkennettu riskiluokan määrittäviin onnettomuuksiin (rakennuspaloja ja -vaaroja, liikennevälinepaloja, muita tulipaloja, liikenneonnettomuuksia, sortumia/sortumavaaroja, räjähdyksiä/räjähdysvaaroja, vaarallisten aineiden onnettomuuksia ja kiireelliseksi luokiteltuja ihmisen pelastamistehtäviä) ja joissa on tapahtunut 8-12 tai 12-18 kriittistä tehtävää vuodessa.

Etelä-Suomen aluehallintavirasto päätöksessään tuo esille, että vaikka pitää Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen ongelmaruutujen tarkastelua riskiluokan määrittävien onnettomuuksien ja niiden määrän perusteella perusteltuna, korostaa samalla, että Keski-Uudenmaan määrittelyn ulkopuolelle jäävien riskiluokan 1 riskiruutujen toimintavalmiusaikojen parantamista ja kehittämistä ei tule unohtaa.

Myös Keski-Uudellamaalla on 2-tason riskiruutuja, joita ei kuitenkaan Etelä-Suomen AVIN päätöksessä tarkastella.

Etelä-Suomen AVI edellyttää päätöksessään 21.4.2021 että 1- riskiruutujen tavoitettavuutta on parannettava vuonna 2022 on Vantaan Myyrmäen alueella, ja edelleen yhteensä kahdeksalla muulla alueella (Hakunila, Korso, Tikkurila, Keski-Vantaa, Tuusula-Kerava, Hyvinkää ja Järvenpää) siten että toiminta-aikaa on vuoden 2026 loppuun, ja tarkastelu koskee ainoastaan 1- riskiruutuja.

Pohjois-Savon pelastustoimi tuo kohteliaasti esille, että edellä kuvatuilla taajamissa ja kaupungeissa Keski-Uudellamaalla on merkittävästi enemmän asukkaita, korkeaa rakentamista, teollisuutta ja 4- tai useampikaistaisia väyliä, kuin Vuorela-Toivala - alueen nykyinen asukas- ja teollisuus pohja ja 5-tien ja Joensuun tien liikenneväylät. Kuitenkin Keski-Uudellamaalla on riittänyt 1-riskialueiden tarkastelu ja annettu aikaa toiminnan kehittämiseksi 2022-2026.

5) Yhteenveto:

Pohjois-Savon pelastustoimi tuo esille, että

- regressioanalyysissä, johon toimintavalmiusohje 2012 nojaa, on tutkimusryhmän itsensä esille nostamia kehittämistarpeita, mutta menetelmä valittiin 2010 toimintavalmiustyöryhmässä toimintavalmiuden arvioinnin tueksi, koska menetelmä oli tuolloin tuorein tutkimustieto ja askel eteenpäin kuitenkin. Toimintavalmiusohjetta ei tule tarkastella ehdottomasti, vaan tarkastella kokonaisuutta, ja käyttää sitä suunnittelun apuvälineenä, siten kuin ohje on alun perin tarkoitettukin.
- Kyseisen tutkimushankeen tilastoaineisto on nyt lähes 15 vuotta vanhaa. Pronto-tietojärjestelmän tilastoinnin tarkkuus on parantunut 2009 merkittävästi, kun otettiin mm rakennuspaloaaran käsite tilastointiin mukaan. Sisäministeriön pelastusosasto on vuonna 2021 useissa seminaareissa tuonut esiin, että toimintavalmiusohjetta tullaan päivittämään 2020 luvun tasolle, kun pelastuslain



18.05.2021

kokonaisuudistus alkaa ja meneillään olevat pelastustoimen suorituskykyhankeen tulokset valmistuvat.

- Vuortela-Toivala alueen tehtävät painottuvat liikenneonnettomuuksiin. Kustannustehokkaampi vaihtoehto on parantaa liikenneturvallisuutta kuin rakentaa pelastusasema. Alueen omistajakunta Siilinjärvi on tekemässä katuverkostoon toimia, kun alueelle kaavoitetaan lisää asuntoja.
- Siilinjärven kunnalla on jo olemassa kaavoituksessa tonttivaraus mahdollisen pelastusaseman rakentamiseksi, jos alueen riskipotentiaali nousee (Finnpulpin sellutehdashanke tai muut syyt, jotka alueen seurannassa nousevat esille).
- Hyvää hallintotapaa on, että eri aluehallintavirastojen tekemät kuulemiset ja niiden johdosta päätettävät toimenpiteet ovat yhteismitallisia.

6) Toimenpiteet

- 6.1 Pohjois-Savon pelastuslaitos järjestää alueen kuntien ja aluepelastuslautakunnan kanssa yhteisen tilaisuuden 18.5.2021, jossa asialistalla on myös Vuorela-Toivala-Sorsasalo -alueen pelastustoimen palvelutasoa. Johtopäätösten jälkeen pelastustoimi käsittelee palvelutason korjausehdotuksia aluepelastuslautakunnan kesäkuun 2021 kokouksessa.
- 6.1.1 Pohjois-Savon pelastuslaitos selvittää syksyn 2021 aikana Vuorela-Toivala alueen mahdollisia vuokrattavia toimitiloja, joihin voidaan sijoittaa riittävät pelastusaseman tilat ja joissa on raskaan kaluston vaatima hallipaikka.
- 6.1.2 Talousarvioon 2022 ehdotetaan otettavaksi huomioon mahdollisen Toivala-Vuorela pelastusaseman miehitys 1+1 henkilöllä (kevytyksikkö) ja vuokratulot.
- 6.1.3 Mikäli talousarvio 2022-2023 ei mahdollistaisi uuden lisäpelastusaseman perustamista jo aiemmin hyväksytyjen pelastusasemahankkeiden lisäksi, on arvioitava vakinaisten pelastusasemien (Siilinjärvi ja Kuopio) operatiivisen henkilöstön uudelleen sijoittelua Vuorela-Toivala tarpeet huomioon ottaen. Lisäksi on tarkasteltava mahdollisuudet sulkea sellaisia pelastusasemia, joissa toimintavalmiuden suunnitteluohje 2012 tai riskien pieneneminen alueen väestön vähenemisen takia ei välttämättä edellytä pelastusaseman ylläpitämistä.

Pelastuslaitos jatkaa muita toimenpiteitä alueen saavutettavuuden parantamiseksi (ajo- ja lähtöajat, liikennevalo-ohjausjärjestelmä, onnettomuuksien ehkäisy toimenpiteet



18.05.2021

35 §

Esitys

Aluepelastuslautakunta hyväksyy Itä-Suomen aluehallintovirastolle lähetettävän kuulemisen vastineen.

Valmistelija

Paavo Tiitta

puh. +358 17 18 8103

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Jukka Koponen

Aluepelastuslautakunta hyväksyy Itä-Suomen aluehallintovirastolle lähetettävän kuulemisen vastineen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.